

טקס יום הזיכרון לשואה ולגבורה 2010

"רוצה אני לבקשכם שלא תשכחו את המתים. רוצה אני להתחנן לפניכם ולבקשכם בכל לשון של בקשה שתנקמו את נקמתנו, שתיקחו נקם באותם הפושעים שידם האכזרית הוציאה אותנו מן החיים.

רוצה אני שתקימו יד לנו – מצבה שתגיע עד השמים. ציון שיראה אותו העולם כולו – פסל לא משיש ולא מאבן, אלא ממעשים טובים, כי מאמינה אני באמונה שלמה, שרק מצבה כזאת עשויה להבטיח לכם ולילדכם עתיד טוב יותר ואז לא ישוב אותו רשע שהשתלט על העולם והפך את החיים לגיהנום."

מלים אלה כתבה דוניה רוזן ז"ל, אוד מוצל מתופת הנאצים, שחיה בגטו ונאסרה על ידי הגסטאפו. חייה ניצלו על ידי אישה אוקראינית שהסתירה אותה תוך סיכון חייה. בשנת 1948 עלתה דוניה לישראל וכעבור מספר שנים החלה לעבוד ביד ושם, תחילה בפנקסי הקהילות, ואחר כך כמנהלת המחלקה לחסידי אומות העולם.

במדינת ישראל וברחבי העולם ניצולי השואה פורשים את אט מארץ החיים. מספרם מתמעט מיום ליום. ובאותו הזמן, עדיין חיים, על אדמת גרמניה, באירופה ובמקומות אחרים בעולם, אלה שעסקו במלאכה הבזויה ביותר עלי אדמות – רצח עם. בקשה לנו לאומות העולם: אנא עשו הכול כדי למצות עימם את הדין. אין זו נקמה בעינינו. זו שעת חינוך. זו שעת חסד לדור הצעיר בכל מקום. שיזכור, שלא ישכח, שידע את מה שקרה ושלעולם, אבל לעולם, לא ישכח.

27.1.1945 הוא היום שבו הפציעה השמש לראשונה לפני שישים-וחמש שנים, אחרי שש שנות אופל, וקרניה חשפו לעין כול, את מימדי חורבן עמנו. באותו יום, העשן עוד היתמר מעל למשרפות המופצצות, וכתמי הדם והאפר עוד רבצו בכבדות על מחנות ההשמדה. "רמפת הסלקציה" הייתה ריקה מאדם. על גיא הרצח המפלצתי, השתלטה שלווה כוזבת. האוזן קלטה רק את השקט, אבל ממעמקי האדמה הקפואה בקעה זעקה שפילחה לב אנוש, ונסקה עד לשמים האדישים והשותקים.

27.1.45 הגיע לעולם מאוחר מדי. שישה מיליון יהודים כבר לא היו בין החיים.

לפני שנים אחדות יצאה משלחת של קציני צה"ל לסיור באתרי ההשמדה באירופה. בביקורה באושוויץ ערכה המשלחת טקס קצר, ובמהלכו חלף ממעל מטס הצדעה של טייסינו. מסר נשלח מן המטס למשתתפי הטקס, לאמור: "אנו, טייסי חיל האוויר הישראלי, בשמי מחנה הזוועות, קמנו מאפר מיליוני הקורבנות, נושאים את זעקתם האילמת, מצדיעים לגבורתם ומבטיחים להיות מגן לעם היהודי ולארצו - ישראל".

נס תקומתה של מדינת ישראל נגלה שם באותה שעה צלול ובהיר מאי-פעם. לו יכלו הנספים לפקוח לרגע את עיניהם ולראות זאת, היה מבטם נדהם ונרעש כלא מאמין; לו יכלו לשוות בנפשם, בנשימתם המעונה האחרונה, את המחזה המופלא הזה - הייתה זו אולי נחמתם-נקמתם. אבל הם נאספו כולם אל מותם - ילדים וזקנים, גברים ונשים, עוללים וקשישים - ללא תקווה וללא פשר, חפים מכל אשם, טהורים מכל עוון, רדופים עד שאול על היותם יהודים, רק על היותם יהודים.

והשמים - אותם שמים בהירים שבהם חלף ברעם עז מטס ההצדעה - היו אז אחרים. שמים קודרים ושותקים, שבהם ריחף תמיד עשן המשרפות, וריחן של גוויות אדם חרוכות נישא ברוח. מכונת הרצח עבדה ללא הרף; מסביב רתח העולם ממלחמה, מאות אלפי מטוסים הפציצו יעדים חשובים יותר וחשובים פחות ברחבי היבשת. אבל אפילו יעף אחד - אחד - לא הוקצה לעצירת ההשמדה. אושוויץ, מסילות הברזל שהובילו לשם, הרכבות, הרציפים - הכול פעל במדויק ובאין מפריע עד הסוף, כמו שעון. שעון נאצי. והשמים נותרו ריקים, והשמש זרחה ושקעה כרגיל, הגשם ירד, השלג הלבין, הרוצח רצח, ושום אווירון לא זמזם ולא הפר את שגרת הטבח.

"בבכות ילדינו בצל גרדומים/ את חמת העולם לא שמענו...", כתב המשורר נתן אלתרמן באותם הימים.

אם יש קול קולקטיבי למיליוני היהודים, הקול הזה קורא לנו להביט קדימה. להיות את אשר יכלו הקורבנות להיות ולא היו. ליצור מחדש את אשר אבד לנו בהכחדתם. הרי יצירתם של יהודי אירופה ותרומתם לתרבות, למדע, לכלכלה הייתה כה גדולה, ללא יחס לגודלו של העם היהודי. עם מבורך ברופאים, סופרים, מדענים ואמנים. עם מבורך באישים שפיארו את התרבות האנושית ותרמו לעולם כולו.

היום, ששים וחמש שנים, לאחר שהמאכלת הנאצית הוכרעה, מוסיפים להישמע
האיומים בהשמדת מדינת היהודים. כל זאת בצילו של פיתוח נשק להשמדה
המונית על ידי אירן. כדי למנוע שואה נוספת חובתנו לחנך את ילדינו, לכבד חיי
אדם. ולקיים יחסי עמים בדרכי שלום.

ביום המיוחד הזה, כאן בקריית ביאליק, נעלה על נס את ניצולי השואה שקוממו את
חיהם וביתם במדינת ישראל. לא נזנח אותם. וגם אם חטאו ממשלות ישראל בעבר
- ולא בזדון - כלפיהם, קיבלה על עצמה המדינה לתקן את המעוות, לסייע להם
ולכבד את זקנתם ואת סבלם. כי חרפתם - חרפתנו, וכבודם - כבודנו הוא. אלה אשר
נותרו מהם, והם לדאבונו כבר מעטים מאוד, ראויים שמדינת ישראל תישאם על
כפיה. נזכור - ולא נשכח, כי חובה קדושה היא לכולנו.

נזכור, נזכיר, וניזכר – כאן, מחר, ובכלל – כי בזיכרון תהא תקומתנו, ובבניין
העתיד, הביטחון והשלום של מדינת ישראל – תימצא תקוותנו ונחמתנו.